

Landstings- politiskt program

för RFSU Stockholm

RFSU Stockholm vill se en ambitiös sexualpolitik i Stockholms län. Vi vill att Stockholms landsting satsar på det förebyggande arbetet och långsiktigt arbetar för alla stockholmares frihet att välja, vara och njuta. Det landstingspolitiska programmet samlar föreningens förslag och krav på förbättringar för Stockholms sexualpolitik och innehåller därför krav som riktar sig till landstinget. Det landstingspolitiska programmet kompletterar RFSU:s idéprogram som riktar sig till lagstiftare på nationell och internationell nivå. Utöver detta program finns även RFSU Stockholms kommunpolitiska program som riktar sig till beslutsfattarna inom Stockholms läns 26 kommuner.

Satsa på en trygg och säker förlossningsvård

Det bör vara en självklarhet att födande får komma in till förlossningen när de behöver. Landstinget behöver säkra att det finns tillräckligt många förlossningsplatser och barnmorskor för en trygg och säker förlossningsvård och eftervård. Ett gott exempel är Södra BB, vars modell skulle kunna spridas. För en god förlossningsvård krävs även att barnmorskornas arbetsmiljö prioriteras. Arbetsvillkoren måste förbättras så att barnmorskor vill och orkar arbeta i förlossningsvården. Landstinget i Stockholm behöver också få bukt med den höga andelen förlossningsskador.

RFSU Stockholm vill att

- alla ska få komma in till förlossning när de behöver och få föda på den enhet de har planerat.
- minst en barnmorska per födande i aktivt förlossningsarbete ska finnas tillgänglig.
- arbetsvillkoren ska förbättras och möjliggöra att barnmorskor vill och orkar arbeta i förlossningsvården.
- förlossnings- och eftervården ska utformas i samråd med barnmorskorna så att deras kunskap tas tillvara i hälso- och sjukvårdens beslutande organ.
- eftervården ska vara proaktiv och inkludera frågor om sexliv, urinläckage, förlossningsskador, magmuskelrelaterade problem och förlossningsdepressioner för att kunna erbjuda hjälp till fler.

Säkerställ valfrihet och tillgänglighet i abortvården

Behandlingsmetoden för abort är antingen medicinsk eller kirurgisk och ibland en kombination av båda. Valfrihet mellan behandlingsmetoderna måste säkerställas. Landstinget måste följa upp och se till att kötiderna hålls korta, och att vårdgivare kan erbjuda båda behandlingsmetoderna.

RFSU Stockholm vill att

- abortvården ska vara geografiskt spridd i länet för att garantera tillgänglighet.
- valfriheten vid abortvård ska säkerställas, bland annat genom rimliga och förutsägbara ersättningsnivåer för vårdgivare och att kötiderna hålls korta.

STI-mottagningarna är tillgängliga och håller hög kvalitet

En grundförutsättning för sexuell hälsa är att kunna gå och testa sig mot könssjukdomar (STI:er) som klamydia, gonorré, syfilis och hiv. Testning av STI:er är avgörande för att kunna behandla och minska fortsatt spridning och oönskade konsekvenser av obehandlade STI:er. STI-mottagningar ska hålla hög kvalitet, kompetens och nå ut brett såväl som till specifika målgrupper.

RFSU Stockholm vill att

- det finns STI-mottagningar med specialistskompetens utspritt över hela länet.
- det finns mottagningar som har öppettider även kvällar och helger.
- mottagningarna har en blandning av drop-in och bokningsbara tider
- hiv-testning erbjuds generöst.
- resurser bör säkras så att specialmottagningar som mansmottagningarna, RFSU-kliniken och Ven-hälsan kan fortsätta driva verksamhet.
- lättfattlig information på flera språk om öppettider, testning och behandling” till ”lättfattlig information finns tillgänglig på flera språk om öppettider, testning och behandling
- personalen ska möta patienter efter deras behov och inte heteronormativa eller moraliska uppfattningar om sexuell praktik.
- personalen har kompetens om sexualitet i stort, såväl som riskbeteende såsom droger och sex mot ersättning, med mera.

Tillgängliggör subventionerad abort för papperslösa

Papperslösa har sedan 2013 samma rätt till subventionerad hälso- och sjukvård som asylsökande. Detta inkluderar akutsjukvård, mödrahälsovård, förlossningsvård och vård i samband med abort. Nu krävs insatser som gör det möjligt för papperslösa att våga söka den vård de har rätt till.

RFSU Stockholm vill att

- information om abortvård och rätten till subventionerad vård ska finnas tillgänglig på olika språk.
- landstinget ska säkerställa att vårdpersonal har kunskap om papperslösas rätt till subventionerad abortvård samt kompetens att möta gruppens behov.

Subventionera abortvården till personer på tillfälligt besök

När högerextrema och kvinnofiendliga krafter i Europa bland annat vill begränsa aborträtten är det viktigt att Sverige står upp för allas rätt till sin egen kropp. Därför bör Stockholms läns landsting erbjuda subventionerad abortvård till alla så att personer från andra länder kan komma hit och få abortvård till subventionerad kostnad. I dag kan utländska personer få abortvård i Sverige om de själva bekostar vården.

RFSU Stockholm vill att

- alla ska ha tillgång till subventionerad abortvård i Stockholms läns landsting, även personer på tillfälligt besök.
- information om aborträtten och möjligheterna att komma till Stockholms län för att få vård i samband med abort finns tillgänglig på olika språk.

Insatser mot ofrivillig barnlöshet

Ofrivillig barnlöshet beräknas drabba 10-15 procent av befolkningen och leder ofta till psykiskt lidande och ohälsa. RFSU vill att vård vid ofrivillig barnlöshet, såsom IVF och insemination, ska erbjudas även om det kräver flera försök och även om det redan finns barn i familjen. Samkönade par bör ges möjlighet att överlåta försöken inom paret. RFSU Stockholm vill också se satsningar för att öka donationer av könsceller. På Karolinska universitetssjukhuset i Stockholm är det cirka 6-9 månaders kötid för ägg och cirka 18 månaders kötid för spermier. Därför behöver fler människor ges förutsättningar för att donera.

RFSU Stockholm vill att

- Stockholms läns landsting ska arbeta för att underlätta för fler att bli donator av ägg och spermier genom fler kliniker, längre öppettider och höjda ersättningsnivåer.
- riktlinjerna ska förtydligas så att samkönade par och par med två livmoderbärare får möjlighet till äggdonation inom paret. Lagstiftningen ger i dag utrymme för detta då genetisk koppling till barnet finns inom föräldraparet, men regelverket behöver förtydligas.
- familjer, inklusive ensamstående, som fått ett barn med assisterad befruktning ska ha rätt till syskonförsök utan att behöva stå för kostnaden.
- samkönade par och par med två livmoderbärare ska ha rätt att dela på sina IVF- och inseminationsförsök och det ska inte krävas ett beslut av behandlande läkare.

Gratis preventivmedel för unga

Den ekonomiska situationen ska inte avgöra om unga kan skydda sig mot oönskade graviditeter. I dag är vissa preventivmedel, men inte alla, subventionerade för personer upp till 25 år i Stockholms län. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) rekommendation är att enbart subventionera preventivmedel som omfattas av läkemedelsförmånen vilket får konsekvenser för ungas valfrihet. För p-piller gäller subventionen bara de preparat som ingår i läkemedelsförmånen och kostar då 100 kronor per år. Unga är känsliga för biverkningar såsom dämpad sexlust, akne eller viktuppgång samtidigt som kostnaden är avgörande för vilken preventivmetod de väljer. Genom att subventionera preventivmedel för unga minskar också antalet oönskade graviditeter. Exempelvis hade Norrbottens län ett av de högsta aborttalen bland unga, men halverade antalet genom att införa gratis preventivmedel till och med 25 år.

RFSU Stockholm vill att

- alla typer av preventivmedel ska vara gratis för unga till och med 25 år.
- preventivmedelsrådgivningen ska vara normmedveten och utgå från individuella behov. Till exempel ska inte p-piller vara ett automatiskt förstahandsval.

Öka ungdomsmottagningarnas tillgänglighet

Tillgängligheten på ungdomsmottagningar är viktig för att nå unga och inte minst för att nå grupper som är utsatta eller som i dag sällan nås av verksamheten, framför allt pojkar och unga män. Det är viktigt att möta ungdomars behov både kvällar, vardagar och helger under hela året. För att ungdomsmottagningarna ska kunna hålla öppet under sommarmånaderna krävs att Stockholms läns landsting skjuter till extra resurser.

RFSU Stockholm vill att

- ungdomsmottagningarna ska ha tillräckliga resurser för att kunna hålla öppet under hela året utan att personalens arbetsmiljö och semester blir lidande.
- ungdomsmottagningarna ska ha i sitt uppdrag att göra särskilda satsningar för att nå pojkar och unga män, som idag ofta inte nås av verksamheten. Satsningarna ska göras i samråd med experter, exempelvis mansmottagningar och civilsamhällets organisationer.
- ungdomsmottagningarna ska även ha i sitt uppdrag att nå utsatta grupper, bland annat personer med funktionsvariationer och hbtq-ungdomar inklusive unga transpersoner.
- ungdomsmottagningarnas personal ska erbjudas kompetensutveckling inom normkritik samt ska ha verktyg att utmana vithetsnormer, tvåsamhetsnormer, heteronormer, funktionalitetsnormer, maskulinitetsnormer och transfobi.

Förverkliga Stockholms läns landstings hbtq-policy

Stockholms läns landsting har, som ett av de första landstingen i Sverige, antagit en hbtq-policy med visionen att alla människor oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning ska synliggöras och bli bemötta med respekt och professionalitet. Det är viktigt att policyn blir verklighet och att det tas fram en handlingsplan med system för rapportering och utvärdering. Resurser till kompetenshöjning måste också säkerställas så att policyn efterföljs inom hela landstinget.

RFSU Stockholm vill att

- Stockholms läns landsting tar fram en handlingsplan för hur hbtq-policyn ska genomföras och att tillräckliga resurser skjuts till.
- vårdpersonal ska erbjudas kontinuerliga utbildningar och kompetenshöjning i hbtq-frågor.

Särskilda satsningar på transpersoners hälsa

Transpersoner upplever i dag okunskap i bemötandet hos vården och därför behövs extra satsningar på kompetenshöjning om transpersoners erfarenheter och vårdbehov. Parallellt med den specialiserade vården på ANOVA - Andrologi, sexualmedicin, transmedicin måste kompetensen kring bemötande höjas inom hela vårdkedjan. Vårdpersonal måste känna till vilka möjligheter till vårdinsatser och stöd som finns. Särskilt kunskapen om att det finns möjligheter till stöd och behandling för transpersoner under 18 år måste stärkas eftersom många unga tror att de inte kan få någon hjälp innan de fyllt 18 år.

RFSU Stockholm vill att

- kunskapen om vård och stöd för transpersoner ska höjas genomgående i primärvården. Personal ska erbjudas särskild kompetensutveckling om transpersoners vårdbehov.
- utredningstiderna och vårdkedjan ska förkortas, bland annat genom att remisskravet för att komma till könsutredning slopas.
- stödet till familjer vid barnpsykiatri ska utökas och att verksamheten vid Astrid Lindgrens barnsjukhus ska utvecklas.

Öka kunskaperna om normbrytande relationer

Alla människor ska vara fria att på ett respektfullt och ömsesidigt sätt välja hur deras relationer till andra ska se ut utifrån vad som passar dem bäst. Alla ska kunna leva tryggt oavsett relationsform. Det finns i dag en utbredd tvåsamhetsnorm i samhället i stort - även inom vården. Personer som lever i flersamhet, i stjärnfamiljer eller som på andra sätt bryter mot tvåsamhetsnormen möter ofta okunskap och fördomar i vården och i kontakt med myndigheter.

RFSU Stockholm vill att

- ett icke-normativt bemötande i alla vårdkontakter ska vara en självklarhet inom Stockholms läns landsting.
- normmedvetna vidareutbildningar med fokus på flersamhet och normbrytande familjer ska erbjudas vårdpersonal.
- informationsmaterial från Stockholms läns landsting och dess vårdenheter ska granskas normmedvetet för att göras inkluderande och förebygga normativt bemötande.